

Містичне Різдво

КУПИТИ

У ніч проти Різдва може трапитися що завгодно - чарівне, несподіване, загадкове, а іноді навіть лячне. У цей час без ліку стаються дива та здійснюються мрії. Щоправда, героям фантастичних оповідань цієї збірки здебільшого доводиться творити дива власноруч, ще й самим долати перепони на шляху до щастя... А втім, ні - не самим. Бо цієї містичної пори року завжди знайдеться дехто, хто простягне руку допомоги. Адже хоч би де розгорталися події: на Буковині в альтернативному XIX сторіччі або в маленькому валлійському портовому містечку сто років тому, на чеському курорті за наших днів або під Києвом у найближчому майбутньому, у Гренландії чи взагалі в магичній реальності - завжди й усюди є місце для кохання, дружби, завзяття й доброти. То що ж потрібно, аби здолати усяку нечисть та страхіття, які причаїлися серед тіней довгої зимової ночі? Хіба що дрібку різдвяної магії.

ЮРІЙ ГРУЗІН

**містичне
різдво**

ФАБУЛА

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

Я відомо, точна дата народження Христа у священних текстах не вказана. А день, коли його святкують, дивним чином збігається з язичницьким празником зимового сонцестояння. Втім, уже ранні християни нічого дивного в цьому не вбачали, вважаючи цілком логічним співвідносити народження Спасителя з відродженням Сонця, яке усім несе світло.

А проте ніч, що передує світлому святу, залишається найдовшою, найтемнішою в році і від того — трохи моторошною. Англійці на Святвечір любляють розповідати історії про привидів... а декому з них, подекують, навіть являлися духи Різдва. У нашому краї колобродять відьми, інша нечисть, а який-небудь особливо нахабний чорт може навіть украсти з неба місяць! Одне слово, перед Різдом може трапитися будь-що. Головне пам'ятати: хай би якою тривалою була ніч, свого часу її неодмінно змінить сонячний день.

— Ти сказав: «Загадай бажання».

— Я це сказав?

Його сміх не змусив мене обернутися — продовжуючи стежити за сніжинками, що падали, я промовив те, що мав промовити:

— Ти сказав: «Це надзвичайна, дивовижна ніч. Тож загадай найчарівніше, найпотаємніше, найфантастичніше бажання, яке живе в глибині твого серця. І воно неодмінно здійсниться».

Рей Бредбері «Бажання»

МАСКАРАД

Єдина таємна субстанція життя мігрує від личини до личини, від образу до образу, і щоб замкнути її в кайдани Зчеплення, потрібно скористатися тими чи іншими видами магічних вузлів.

Джордано Бруно «De vinculis in genere»

Відомий алхімік, телеофізик і мандрівник Анрі Орасьєн Дюар, відвідавши 1752 року Буковину, писав у своєму подорожньому щоденнику:

«Цінність цих земель, з яких після укладення Бельзької конфедерації ціною чималих зусиль вдалося вигнати завойовників-турків, згодом стала очевидною будь-якому мудрованому філософу. Дикі гори, чиї скарби, як вважалося раніше, полягали лише в будівельному лісі, хутрі та певній кількості пасовищ, виявилися винятково багатими на життєдайну силу Землі. Тутешні мешканці, які, загалом, досить розумні, винахідливі та досвідчені в усіх необхідних для життя ремеслах, зазвичай зосереджуються на корисному та необхідному. До того ж їм не властива надмірна релігійність — можливо, ще й з тієї причини, що в тутешніх горах досі сильна віра в духів природи, спілкування з якими видається більшості справою аж ніяк не вартою догани. Імовірно, через ці обставини плоди Нового Ренесансу були прийняті тут із захопленням, а вчені, що прибувають зі столиці та інших міст, завжди у пошані».

Продемонструвавши неабиякі завзятість і жагу до пізнання, які є щонайважливішими душевними рисами будь-якого справжнього дослідника, Дюар дістався навіть до маловідомого за тих часів Творельця, якому також приділив кілька рядків:

«Я ще не зустрічав місць, де Геб був би таким могутнім і чистим. Джерело цієї гори суттєво перевершує за своїми якостями усі бачені мною в Трансільванії і, можливо, має бути назване найщедрішим і найстійкішим у всій Європі. Тому я не був надто здивований, побачивши, що співтовариство алхіміків, які оселилися на схилах гори, значно чисельніше, ніж можна було собі уявити, зважаючи на розповіді, почуті мною у Чернівцях. Тутешні майстри присвячують увесь свій час дослідженням і створенню фабрикатів, які є найбільш попитними серед народу Українського князівства. Їхні тинктури незмінно чисті, Зчеплення надійні, а небезпеки, пов'язані з мимовільним вивільненням стихійних сил, зазвичай мізерні. Усі реакції відбуваються надзвичайно швидко: ті, що у Київській академії потребують трьох-чотирьох діб, тут тривають лише кілька годин. А результати тінгування{1} часом настільки блискучі, що вражають самих філософів. Єдиним недоліком джерела є надзвичайна віддаленість гори від міст і центрів ученості. Дорога до неї проходить повз дивовижно мальовниче озеро у формі серця, поетично назване “Оком гір”, і є прегарною, проте такою самою важкопрохідною. Тож, побоююся, мине чимало часу, перш ніж могутність цього Омфалоса{2} буде використана належним чином. Та колись це неодмінно станеться. Народ князівства щедрий, не прагне до великого багатства, але надзвичайно цінує свою свободу, без якої не уявляє життя. А події нещодавнього минулого довели: сили, які подані були до людських рук Новим Ренесансом, цілком здатні допомогти їм захищати свої вольності, гідність і устрій суспільства, яке вони вважають, і подекуди небезпідставно, єдино справедливим. Через це розвиток алхімії, телеофізики, герметичної геометрії, механіки викривлень та інших напрямів практичної філософії завжди зустрічатимуть у тутешніх землях не меншу підтримку, ніж у Нюрнберзі або Лондоні».

Якщо месєє Дюар повернувся би до Творельця за сто з лишком років, він, найімовірніше, порадив би та навіть загордився, оскільки його передбачення справилися повною мірою. Громада алхіміків розрослася, перетворившись на невелике, але гарне й упорядковане містечко. На вершині гори спорудилася причальна вежа хмароплавів, а «важкопрохідну дорогу» замінив сталевий дромос — тож тепер милуватися красою, що так захопила французького мандрівника, можна було з цілковитим комфортом: з вікна затишного вагона або навіть каюти летючого судна.

Тут незайвим стане зауваження, що напередодні Різдва пасажирів, які прибувають до Творельця повітрям або потягами дромоса, що їх тут називають на польський манер «цмоками», ототожнюючи з залізними зміями, стає вкрай багато. Та не лише тому, що навколишні гори в зимовому вбранні, так само, як і вулиці гарного містечка, незмінно тішать око. Насправді річ у тім, що, крім сироваток, тинктур, стихійників та інших фабрикатів, які нині уславилися далеко за межами Конфедерації Чотирьох Народів, столиця буковинських алхіміків віднедавна стала знаменита через свій різдвяний ярмарок, де згадані продукти продаються за сміховинно низькими цінами. А ще її уславив веселий карнавал! Цей звичай, не дуже давно завезений з італійських земель, став не лише даниною поваги до Великого філософа, що стояв біля витоків Нового Ренесансу і якого, звісно, щиро шанував кожний алхімік. Карнавал також чудово доповнював ярмарок, привертаючи увагу приїжджих, яким, безперечно, важко було втриматися й не купити щось — нехай навіть дрібничку на кшталт фляжки з найтоншого небиткого скла. А потім ще й хвалитися придбанням усюди, примножуючи славу творелецьких майстрів. А злившись із місцевими новорічними традиціями, свято набуло, як полюбляли казати іноземці, описуючи дива далекої екзотичної Буковини після повернення додому, «незвичайного колориту».

Але не тільки самим чужинцям припало до душі це свято — чимало місцевих житців теж чекало на нього з нетерпінням. Створювали фантастичні вбрання, обирали прикраси, розсилали й отримували запрошення. Часи, коли все населення Творельця становило три десятки відлюдників-філософів, давно минули. Наразі хоч більшість

городян так чи інак були пов'язані з «єгипетською наукою», їм, вочевидь, бракувало одержимості першопоселенців. Ті не збоялися лихих людей і диких звірів, здолали непролазні гірські ліси заради можливості зачерпнути силу Омфалоса. А, влаштувавшись на місці, ні на що інше, крім своїх тиглів, атанорів{3}, тіней ідей, Зчеплень і монад, уваги майже не звертали. Теперішні алхіміки проживали в затишних будинках із фабрикатної цегли, які обігрівалися термічними оріосетісами, освітлювалися бенну-лампами. І хоч нащадки так само щиро працювали, проте завжди могли знайти час і для веселоців. Годі вже казати про їхніх підмайстрів, школярів та, звісно ж, інших людей — тих, хто не злітав духом до верхів'я науки, але без кого життя городян-учених стало б вельми скрутним, незважаючи на всі успіхи практичної філософії. Йдеться про торговців, шинкарів, кухарів, праль, механіків, садівників та інших... багатьох інших.

Тепер у Святвечір на творелецьких вулицях частіше можна було почути не глибокодумні міркування щодо особливостей містичних ієрархій і послідовностей трансмутацій, а розмови на ґиби цієї.

— То ти нічого не чула? Це все приїжджий, що зняв крамницю Косачів. Осташек... Антоній?... Чи Аполлінарій? Про нього ще кажуть, наче він нащадок того Осташека, який заснував карнавал. Він дотепер чи у Варшаві, чи в Нюрнберзі жив, пам'ятаєш? А наразі повернувся...

— І що там із цим Аполлонієм?

— Антонієм. Йому того тижня чернівецький цмок привіз одразу десять скриньок венеційських масок. Справжнісіньких, з Італії. Красиві — страх! Вольто, коломбіни й ці... багаути. Такі дзьобасті. Розписні, в золоті, з намистинками. З камінцями. Диво просто.

Промовивши це, жвава круглолиця чорноока дівчина в простій сукні, хутрі, з зав'язаною на голові хусткою лукаво зиркнула на свою подругу й запитала:

— Хочеш бути Коломбіною? Це така маска — лише на пів обличчя. А то раптом на святі хтось тебе не впізнає? Той, хто впізнати має?

— Це ти про кого? Ніхто не має мене впізнавати,— полохливіше, ніж можна було очікувати, відгукнулася дівчина та прискорила крок. Трохи вища та стрункіша за подругу, вона одягалася за литовською модою та трималася наче справна шляхтянка — що втім не заважало їй задерикуватو посміхатися, вітаючись із перехожими, що зрідка траплялися їм дорогою.

— Хіба ж то є правда? Ніхто? І навіть один пан... З таким волоссям, наче дим? Зізнавайся! Знаєш уже, в якому він буде вбранні?

— Нічого я не знаю. Він узагалі, мабуть, на карнавал не піде.

— Ой-ой-ой, та невже не піде? Щоб пан Вайда таку подію пропустив? Та зроду-віку не повірю! Чи ви з ним домовилися десь наодинці зустрітися? Поки всі гулятимуть? А, Марічко? На озері, може?

Марічка — пані Марія Добрянська, спадкова алхімічка, дівчина, обдарована багатьма шляхетними рисами, серед яких серйозність і освіченість були аж ніяк не єдиними,— хутко відповіла:

— Цур тобі, Ясю. Вигадуєш усіляке...

Промовивши це, вона, щоправда, відвела очі й тихесенько зітхнула, пригадавши катання на ковзанах минулої зими та поцілунок серед червоних і золотих барв осені під час прогулянки вздовж берега Білого Черемошу.

Подруга наче підслухала її думки:

— Так уже й вигадую? Йой! — Вона знову розсміялася.— Тоді навіть не уявляю, до кого пан халявки смалить? Отже... Прямуймо до Осташека, га?

— А Маркович що? Флакони хто замовить?

— Нікуди він не подінеться. Ми ж на хвилиночку. Тут по дорозі — лише піднімаємося трохи...

Вона махнула рукою в напрямку вершини.

Гора Творелець доволі крута, але рік за роком місто завзято дерлося її схилами, дістаючись осередків Геба — сили, яка незримою колоною підносилася з земних надр до небес. Майстерні та лабораторії щоразу ставали першопрохідцями, штурмуючи кручу уперед усіх інших. До них торували дороги, облаштовували під'їзди, звалюючи дерева й випалюючи в скелі вулкановим жаром широкі тераси, на яких згодом зводили житлові будинки, крамниці та навіть опоряджали садки. Дороги перетворювалися на вулиці — вузькі, химерно звивисті, з'єднані між собою крутими сходами. Вони то здіймалися вгору, то спускалися, швидко стомлюючи незвичних до гір приїжджих своєю крутизною, проте городянам подобалися. Віяв уздовж них свіжий вітер, відкривалися оку вільні розлогі навколишніх гір, а хмар, часом здавалося, можна рукою торкнутися. У Святвечір вулиці, припорошені сніжечком і осяяні світлом ліхтарів (о четвертій годині дня вже сутеніло) іскрилися, перехрестя освітлювали різнокольорові вогні. І навіть скромні тихі зазубні, вкриті запиналом кобальтових тіней, здавалися таємничими й дивовижно ошатними — немов старанно, з любов'ю оздоблені декорації різдвяного вертепу. А тут ще й юні колядники із сяючими алхімічними люцефарбами зірочками в руках, у прикрашених різнобарвними тасьмами жупанчиках, підперезаних вишитими поясами чи плетеними крайками.

Назустріч двом подругам линув сміх, дзенькіт брязкалець і слова простої пісеньки, під яку, здавалося, навіть сніжинки весело затанцювали в повітрі.

Дайте нам з полиці,
Дайте нам з полиці із медом пшениці,
Із медом пшениці!

І ще щось такого,
І ще щось такого до столу святого,
До столу святого.

Не дайте стояти,

Не дайте стояти, впускайте до хати,
Впускайте до хати...

Хоч не бажаєш — усе одно посміхнешся. Свято — ось воно, рукою сягнути! То, дійсно, чому б не пройти завороженими вулицями кілька зайвих кроків, не загнути невеликого гака та не скинути очима на іноземні прикраси? Пані Марія не дала себе довго вмовляти: подруги звернули на сходи, що з'єднували Вишневу та Кравецьку вулички, легко збігли ними, та вже за п'ять хвилин Яся відчиняла двері крамнички під бляшаною вивіскою з маскою, шпильками та ножицями на ній.

Марічка переступила поріг слідом за нею та просто стовпом стала. Нехай вона на власні очі бачила — та й не раз! — як тінгування надає киплячим у тиглях ефірного скла мінералам чудних і дивовижних властивостей, як трансмутуються елементи й жива матерія. Навіть як створюються Статуї і формуються Зчеплення... Однак то все була наукова магія Нового Ренесансу. Дії, які підкоряються нехай складним, сповненим неозначеності, але все ж зрозумілим і детально викладеним у велемудрих трактатах законам. А тут один крок переніс її до чарівного королівства — золотого палацу Лісового царя, що, коли вірити старовинним легендам, захований у печері під Говерлою. Навкруги — витонченість ліній, пропорційність деталей і вже поряд — гротеск, сліпучо-яскраві кольори, розсипи зір, наче вкрадених зі змарнілих зимових небес. Марічка кліпнула раз, другий, придивилася. Маски... Яся мала рацію: маски були тут скрізь. Але не тільки вони. На манекенах уздовж стін пишнілися карнавальні шати — шиті шовком, прикрашені кришталем й атласними биндами. Зі стелі звисали якісь фантастичні конструкції — насправді світники з бенну-лампами, але таких химерних обрисів, яких подруги за життя своє не зустрічали. Колишні бурі стіни й нудні полиці, де колись припадали пилом сувої полотна та подекуди визирали моторошнуваті личини Маланки, зникли, наче й не було їх зовсім. Усюди погляд зустрічав лише бурштинову переливчасту тканину, блиск і веселково-чисті кольори.

— Вечір добрий, пані. Безмежно щасливий привітати таких чарівних відвідувачок.

Засліплена саявом прикрас, Марічка не відразу помітила господаря. До того ж Антоній (чи, може, все ж Аполлінарій?) Осташек виявився напрочуд непримітним. Середнього зросту, одягнений за італійською модою, але вельми скромно — у вузькі картаті штани й темно-сіру сертучину. Він злегка загубився би в натовпі буковинців, які за захопленням новою філософією не забували традицій: ходили в жупанах, а перед святами діставали зі скринь краянні на старовинний манер кунтуші, магерки та кораблики. Вродою пан Осташек теж не вдався — начебто молодий, але як придивитись, помітиш плетінку дрібних зморщок, потьмянілий, хоч і хитруватий погляд. Здавалося, його довго тримали на спекотному південному сонці, але він чомусь зовсім не засмаг, а тільки дещо пожовк і добряче всох. До того ж лихих вусів пан не носив — голився начисто, тож його похмуру мармизу геть нічого не прикрашало. Відвернися лише на хвилину й одразу забудеш, яка вона на вигляд.

Скинувши оком на господаря, Марічка раптом подумала, що, певно, миршавість ця не випадкова. Осташек наче хотів, аби порівняно з його невибагливою персоною блискуче маскарадне вбрання здавалося ще яскравішим.

— То чим можу прислужитися? Пані бажали би придбати щось до карнавалу?

— Звісно! — одразу заторохтіла Яся, теж у першу мить приголомшена багатством крамнички, яке значно перевершило все, що вона встигла уявити собі з переказів подруг.— Маски — які у вас найкращі? Ось цій пані треба бути Коломбіною, а я хочу чорно-золоту — отаку... І накидки — блискучі з мереживами. А ще рукавички й намисто... А може, тобі й сукню, Марічко? Як ота ось, га? Чи он ту?

Пан Осташек незграбно видерся з-за прилавка, теж усунів заваленого масками, зупинився за два кроки від відвідувачок. Глянув пильно та похитав головою.

— Дозвольте мені не погодитися з пані. «Коломбіна» — маска саме для вас. А вам, пані,— він злегка вклонився Марічці,— я б наважився порадити «Екліссі».

Господар прошкутильгав до полиці ліворуч від входу, дбайливо взяв, буркочучи щось собі під носа, одну з масок, обернувся та на витягнутих руках підніс покупницям. На Марічку порожніми очницями глянуло гладке жіноче обличчя, з навіки застиглим виразом глибокого утихомирення. Праворуч його прикрашав півмісяць, а ліворуч — щось на кшталт крученого рогу, з якого, затінюючи лик нічного світила, струменіли хвилі мороку. Маска здавалася завеликою, незручною — як у такій ходити, не кажучи вже про те, щоб танцювати? Але при цьому розкішною, просто очей не відвести!

— Зробіть ласку, приміряйте.

Марічка зняла круглу хутрянну шапочку, обтрусивши з неї напіврозталий сніг, передала Ясі, обережно взяла маску в руки та приклала до обличчя. Білосніжний виворіт виявився на диво холодним, хоч крамничка й була палко натоплена — мабуть, «Екліссі» тільки-но принесли з якоїсь далекої комори.

— Зволите звернути увагу, пані, на поворозки там іззаду. З ними буде зручніше.

Але пані, на велике незадоволення Осташека, пустила ці слова повз вуха, задивившись на своє віддзеркалення у великому люстрі.

— Ой, Марічка... Ну ти й красуня! Справжня італійка. Армілла. Джульєтта! Нумо зав'яжу... Де отут друга стрічка?..

Втім, подруга навряд чи почула її слова, зачарована фігурою в люстрі. Невже це вона? Очі в прорізах здавалися чужими — жадібними й зухвалими. А холодні тверді губи маски, забарвлені золотом, неначе ворухнулися, прагнучи вигнутися в жорсткій усмішці...

— Ну-бо!..

— Не треба.— Марічка опустила маску, і власне обличчя здалося їй страшенно звичайним, якимось нудним:

ніс, хоча прямий, та задовгий, щоки запалі, губи — завузькі, шкіра — сіра. До того ж на писочку цьому ще й застиг, наче навмисно, особливо йолопський вираз.— Скільки...— Вона затнулася та насилу вимовила: — Скільки вона коштує?

— Шість грошей, пані.

— Справді?! — Яся витріщила очі. Ціна справді була напрочуд низькою. Творелець хоч і невеличке містечко, але заможне. У майстрів одгону немає від замовлень. Хоч би що там виходило з їхніх тиглів — на все одразу знаходиться купець. Та не один. За справжню венеційську маску — ще й так мудровано зроблену — цілком можна було вимагати пів копи грошей{4}.

— Авжеж, пані,— ввічливо схилив голову господар, і його каламутні очі раптом виблиснули, наче кришталеві підвіски на маскарадних шатах.— Авжеж. А вам би я запропонував ось цю чудову «Коломбіну-Вертиджине» лише за чотири гроші. І аж ніяк не через те, що пані не гідна кращого, просто саме така якнайліпше пасуватиме до форми вашого личка.

Він, не повертаючи голови, потягнувся назад і взяв із прилавка червоно-перлисту напівмаску зі спіральним закрутком над лівою бровою. Суцільно покреслена найтоншими химерно переплетеними лініями, вона й справді не здавалася бляклою поруч із сяючою розкішшю «Екліссі» — радше вже шляхетно-стриманою.

На обличчі Ясі першої миті віддзеркалилися невдоволення та сумнів, проте вона прийняла «Коломбіну» з рук Осташека та приміряла, сама жваво зав'язавши на потилиці тасьми.

— Ну то як?

— Гарнюня! — Марічка скинула запаморочення. Та й дивне роздратування, викликане відразу до власної зовнішності —

почуттям, їй зазвичай невластивим, поступово розвіялося.

Її хвала була щирою. Пухке личко Ясі миттєво змінилося, ставши загадковим і витонченим. Карі очі потемніли й тепер здавалися бездонними. Губи засяяли, яскравий рум'янець на щоках немов зблякнув, змінившись аристократичною блідістю. Від вигадливих спіралей і закрутів рябіло в очах... «Вертиджине» італійською означає запаморочення, подумки переклала Марічка. Вона, як і кожна майстриня Нового Ренесансу, була знайома з мовою Великого Філософа.

— Так... справді! Знаєш, я просто так додому й піду! Дивись, яка... й отут...

Вона повернулася до господаря. Той підбадьорливо кивнув.

— Звісно, йдіть. Дозволю собі сказати, цю маску немов спеціально для пані зробили. На замовлення змайструвати — то не вийшло б краще.

— Поки що зніми її. А то побачить хто, й жодного сюрпризу не вийде, — зауважила Марічка. — Надінеш на карнавал.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ЙОЛЬ

Ніж пролетів повз праве плече Карі — так близько, що він відчув щогою подих розтятого повітря — та зі стуком уп'явся в притулену до стіни обробну дошку.

— Дякую.

Рукою ще зберігала тепло долоні Гвіар. Він посміхнувся, висмикуючи клинок із дерева.

— Ти зовсім як той актор... як же його звали... забув... Лише якийсь птах на думці крутиться... Був такий фільм — він там кока на військовому кораблі грав. Не бачила?

— Ммм?

— Ти коли востаннє була в Мідґарді? — Карі так і не навчився локшити зеленину зі швидкістю електричного механізму, якою пишаються деякі кухарі, тому волів орудувати ножем неквапливо й елегантно, немов скульптор, який передчуває народження шедевра.
— Телевізори вже винайшли?

— Так.

— Кольорові?

— Т-так...— пролунала трохи менш упевнена відповідь.

— 3D? Когерентні?

— Три...які?

— Так, зрозуміло... Але, може, бачила цю кіношку... Проста така назва...

— Я мало дивилася кіно. Лише за компанію. А компанія в мене бувала рідко.— Коротке мовчання, брязкіт кришки, знятої з казанка, мирне булькотіння підливи. Повітрям поплинув аромат тушкованого м'яса.— Не пам'ятаєш, де жовтий перець?

— У верхній шафці. Першій праворуч.

Він обернувся та вказав вістрям ножа на потрібну полицю. Не за необхідності, а тільки щоб побачити, як Гвіар Ан Руат відчиняє дверцята й тягнеться за банкою. Як вона рухається, схожа на хмарне-блідий привид у простій короткій сукні без рукавів, як обертається... Зібране у хвіст волосся — світліше за крейдяні скелі Рюгена на картині Фрідріха — сковзає по плечу...

— Так, знайшла.

Зустрівши її допитливий погляд, він, зітхнувши, відвернувся. Упоравшись із пучком зелені, атакував заздалегідь облущену міцну темно-лілову цибулину. Очі миттю наповнилися сльозами.

Варто поквапитися. До вечірки залишалось менше як півтори години.

— Та дівчина, свартур... чорношкіра, з якою ти говорила, прийде?

— Нідстьєрн? — Гвіар використала слово, яким у місті називали новачків, котрі нещодавно прийшли Ззовні. Достотно воно означало «зоря, що падає». — Ні, певно. Вона ще не при звичаїлася. Дивиться, як сокіл, зброї не облишає. Спиною ні до кого не повертається. Де ж там святкувати.

— Усі ми спершу такими були.

— Ти вже напевно. Ввесь час намагався доміркуватися, у чому ж каверза. Кинджал у рукаві носив.

Карі гмикнув:

— Просто ніхто не міг мені все розтлумачити як слід. Що тут до чого. Поки я тебе не зустрів. Так вона не завітає? Тоді, може, наступного року?

Гвіар на це чомусь змовчала, навіть не нагадавши, як тиждень тому Уркварт умовив їх зустріти наступний Йоль у його кам'яному саду — якщо вже цього разу вони запрошують усіх до себе.

У двері постукали.

— О, хто це так рано?

— Напевно Пайк. Заходьте!

Карі не став додавати: «Відчинено». У Дінас Вен, місті, багатому на чудеса, вистачало дивинок: еллільські{47} гаї священних дерев Гвейд Ану; Вогняний цирк — кратер з гарячими джерелами, ступінчастими басейнами й маленькими водоспадами, що заміняв місцевим жителям римські терми; невагомі срібні мости, гуляючи якими іноді можна роздивитися в нічних небесах дивні незнайомі сузір'я або другий місяць; затишні круглі тераси, що взимку обігрівалися рунним камінням з викарбуваними розпечено-багряними символами вогню, на яких старі солдати давно позабутих війн вечорами грали в шахи, тавлеї, го або рендзю; Бібліотека фантомів; Місячне озеро; Сад мовчазних велетнів... Проте є дещо, чого не знайти ні в самому місті, ні на його околицях.

Дверей із замками.

Спершу Карі це дивувало й насторожувало як усякого новоприбулого, однак незабаром стало звичним.

Відклавши ніж, він пішов привітати першого гостя. Ним, усупереч очікуванню, виявився не колишній старший сержант Френсіс Пайк, а сухенький сивий священник у просторому плащі зверху неவிбагливої коричневої ряс.

— Брате Ієроніме! З Різдвом вас!

— З Різдвом, діти мої, Господь із вами! Та... на цьому урочисту частину завершимо...

Він із помітним зусиллям підняв вибілений снігом — так само, як і весь його одяг — кошик для пікніків, з-під плетеної кришки якого стирчали шийки пляшок.

Карі всміхнувся та прийняв подарунок.

— Дякую. Проходьте...

— Тільки в нас ще нічого не готово.

Гвіар наблизилася легким кроком, обійняла гостя на еллільський штиб — обхопила лівою рукою та поклала праву йому на плече.

— Тобто, не все готово,— виправив її Карі.

— Власне, тому я й дозволив собі з'явитися заздалегідь, аби надати вам допомогу.

— Не варто було...

— Навіть дуже варто було! — лагідно заперечив брат Ієронім, обтрушуючи сніг із плаща.— До того ж, на жаль, я маю делікатний шлунок, і ваші рецепти можуть виявитися надто... пікантними для тлінної плоті, в яку я маю честь бути вбраним.

— Не турбуйтеся, Гвіар ось приготувала спеціальну страву...

Священник смиренно звів погляд на бліду, немов сама смерть, діву із крижаними котячими очима, яка стояла перед ним, і сумно зітхнув:

— Саме цього я й страхався.

Гвіар пирхнула — їй, так само, як Карі, було чудово відомо, що Ієронім-із-Башти, попри свій аскетичний вигляд, любить попоїсти та ніколи не був аж надто вибагливим або нездатним перетравити менше

добрих харчів, аніж будь-який, нехай навіть удвічі міцніший на вигляд його співтрапезник.

— Отже...— продовжив старий священник, влучно кинувши плащ так, що той пролетів відстань у три кроки й опинився на кілку, та закотивши рукави рясн. — Із чого я маю почати?

Насправді допомога виявилася вельми доречною. Брат Ієронім упевнено почувався не лише за обіднім столом, а й на кухні.

— Обжерливість, звісно, гріх, але менший за самогубство. А дехто їсть таку гидоту, що інакше як за повільне отруєння себе самого оце вважати неможливо,— пояснював він, вправно пораючись то з ополоником, то з лопаткою, то з ножом.

Під ту пору, як почали збиратися гості, Карі вже без поспіху розставляв по столу тарілки, а Гвіар витирала пил із витягнутих з льоху бутлів і глечиків.

— Мені здається, я бачив містера Уркварта та міс Саннгрід у кінці вулиці. Вони тягли щось велике,— ледь переступивши поріг, повідомив сержант Пайк, який, зважаючи на його армійську пунктуальність, з'явився точно о призначеній годині й насправді раніше за інших, не беручи до уваги священника.

— Тягли? Сюди? — нашорошився Карі.

— Господи, допоможи нам,— з почуттям вимовив брат Ієронім.

— Гвіар, я вийду подивлюся!

Карі поспіхом накинув куртку та вискочив на ганок. Сніжинки ширяли над черепичними дахами стародавнього міста, іскрилися у світлі вуличних ліхтарів і альфарських світичів, що прикрашали будинки, кружляли навколо башточок і зашкленних еркерів. Звідкись — певно, з центральної площі, де перед ратушею палали йольські ватри, де рікою лилося підігріте пряне вино та гарячий шоколад,— линув спів. Голоси — жіночі й чоловічі, людські й не дуже — гуртом виводили то

меланхолійну, то веселу мелодію. Слів було не розібрати, але серце защеміло від туги за роками, що назавжди пішли в небуття. Карі завмер, захоплений миттю зимового чаклунства, проте одразу ж стріпнувся, кинув оком уздовж вузької, засипаної снігом вулички й одразу побачив два темні силуети: один масивний, неймовірно високий з увінчаною важкими рогами головою, інший — стрункий, що ніс у руках дещо схоже на закам'янілого восьминого з розчепіреними мацаками.

— Уркварт! Сана... холера, що це у вас?!

— Карі Рах,— прогуркотів велетень.— Вітаю тебе цієї довгої ночі.

— Так. І ти казав, у вас немає святкового дерева?

Валькірія, яка супроводжувала його, була високостанною й міцною, нехай і здавалася тендітною дівчинкою поруч із кудлатим титаном. Вона легко підняла над головою «восьминого», що виявився пеньком із підрізаним корінням.

— Ні, немає. А це в тебе що?

— Підставка.

— І саме древо.

Уркварт продемонстрував пишну ялинку, яка здавалася не такою вже й великою в його здоровезних лапах, хоча насправді...

— Боги, де ж ми її примістимо?

— Вихід знайдеться. Хіба ж не кояться дива без ліку цієї ночі — й дива набагато неймовірніші?

— Або просто пилкою його... Пилку ж ви маєте? — додала Саннгрід.

— Так, маємо,— зітхнув Карі.— Заходьте.

Поява ялинки викликала справжнісінький переполох. Довелося посунути обідній стіл і отоманку, переставити стільці, звільняючи місце в кутку, але якимось робом — не інакше як справді дивом — святкове дерево, нарешті, посіло своє місце. Уркварт — кошлатий монстр, кінчики рогів якого торкалися стелі, а ікластий вищир міг до смерті злякати будь-кого незнайомого з його народом, розплутав шнур, яким стягнув лапи ялинки. А потім дбайливо розправив кожну гілочку, муркочучи стародавні вірші про незбагненне диво Творіння, вогні Муспельгейма, бурхливі крижані води Еліваґару та ясен Ітдрасіль, який проріс із мороку безодні, аби стати опорою світам під кінець найпершої в історії Всесвіту Довгої ночі.

— Прикрас у нас немає,— з жалем зауважив Карі.

— У нас таке й не заведено,— відгукнулася Саннґрід, відкинувши з очей довгий асиметрично підрізаний чубок і відчайдушно посміхаючись. У Дінас Вен вона перебувала зовсім недовго, але виявилося, що ця войовниця з тих, хто легко приймає тутешній устрій життя.

— Хіба тільки зірку б засвітити...— вкинув брат Ієронім.— До слова, ви не будете проти невеличкої різдвяної служби? Зовсім короткої? У місті досі немає церкви, ви ж знаєте...

— Звісно, що не проти.— Карі знизав плечима.— Я з повагою ставлюся до богів Ханаану, хоча їхній дім далеко звідси... А сам я йду шляхом інших володарів — Північних.

— «Боги Ханаану», «боги Півночі» — ти єретик, друже мій,— хрипко розсміявся Уркварт, та й так, що аж шибки у віконних рамах затремтіли.— Як і я, святий отче,— поспіхом додав він.— Як і я.

— Єресь — звичайне породження розуму, який шукає істину. Я впевнений, Господь не стане засуджувати за неї.

— За будь-яку не стане? А що каже перша заповідь? — гмикнув рогатий велетень.— «Нехай не буде в тебе інших богів, крім Мене»?

— Гадаю, кожен, хто постане своєю чергою перед ликом Його, звичайним ладом прийде до її дотримання. Та й хто я такий, аби прискорювати події? Моя доля — лише радити.

— Тоді ви не проти, якщо я допоможу з зіркою?

Перш ніж хтось устиг хоч слово сказати, Гвіар пригасила світло та зашепотіла примову архаїчною мовою своєї батьківщини. На верхівці ялини спалахнув несміливий вогник, засяяв, набуваючи сили, перетворюючись на яскравий чаклунський світоч. Світоч, запалений відьмою, яка до роду людського не належить, на вершині Древа світів Асів, аби символізувати Вифлеємську зірку... Карі подумав, що це може бути занадто навіть для брата Ієроніма, проте священник лише висловив розчуленим голосом слова подяки, що їх потім повторив за столом під час того, що сам назвав короткою різдвяною службою... Служба справді була короткою, оскільки йому, як і решті, вочевидь кортіло розпочати бенкет.

За бесідою та побажаннями щастя час спливав непомітно, а «хліб насущний» зникав зі столу напрочуд швидко. Утім, незважаючи на побоювання Карі, наїлися всі. Не лише брат Ієронім, а й навіть велетень, який сів замість крісла просто на підлогу, проте стіл, розрахований на звичайних людей, виявився занижким для нього. Коли настав час десерту — великого авалонського яблучного пирога, випеченого Гвіар із борошна хлібного дерева, та японських солодоців моті, принесених Пайком,— гості із задоволеними зітханнями розібрали тарілки з ласощами, підвелися з-за столу й розбрелися кімнатою, аби далі згадувати минуле, ділитися новинами, жартувати й переказувати йольські легенди. Уркварт із Саннгрід затіяли під різдвяною ялинкою складну й напевно містичну гру, у перервах між ковтками вина розкладаючи й пересуваючи підлогою позначені рунами камінчики. Пайк і брат Ієронім упівоча стежили за ними, перекидаючись зауваженнями щодо значення магічних знаків і принагідно пускаючись у спогади про кумедні випадки зі свого життя в Англії. Чорношкіра новенька Саломея, яку намагалися закликати на свято, так і не прийшла. Треба буде зазирнути до неї днями. Може, безтурботні йольські гуляння Дінас Вен угамують її недовірливість?

Гвіар з лютнею в руках розташувалася біля каміна, й відблиски язиків полум'я забарвлювали золотом її молочно-білу шкіру. Колись вона зізналася, що не любить грати під пильно-шанобливими поглядами присутніх, вважаючи за краще, щоб музика і пісня непомітно й невимушено впліталися в їхню бесіду. Щоправда, коли пальці її літали по струнах, народжуючи особливо складну химерну мелодію, розмови в кімнаті самі собою стихали. Помічаючи це, вона переходила до простіших композицій, виконуючи по черзі балади менестрелів і пісні Серединного світу. Карі переходив від одного гостя до іншого, підливаючи вино у склянки, підкладаючи солодощі на тарілки, втручаючись у розмови й усміхаючись. Та зрештою вмовився поруч із Гвіар. Коли вона зробила перерву, він, як завжди заворожений її голосом, вирішив не зволікати, а вручити свій новорічний подарунок негайно, хоча спершу мав намір зробити це, лише коли гості підуть.

— Це кістка? Ні, луска дракона... — протягнула Гвіар, роздивляючись довгу двозубчасту шпильку для волосся, вкриту тонким, наче павутиння, еллільським різьбленням. — Де ти її дістав?

— Пам'ятаєш, ми зганяли у Крило чайки?

Кілька днів тому вони, надівши ковзани, влаштували пробіжку скутою льодом річкою Сагою аж до самого її гирла, де й був розташований морський порт, названий Крилом чайки. Там поблукали вздовж пристаней, дихаючи простором замерзлого океану, випили гарячого — ледь не киплячого — глегу в компанії звичайних моряків, що бавили час на березі, очікуючи на початок навігації, та ісреккерів із льодових вітрильників, для яких навігація була в самому розпалі. Вигадавши часинку, Карі втік з-за столу начебто через необхідність прогулятися просто неба, бо хміль у голову вдарив, і зазирнув до однієї з крамничок із заморськими товарами, де виміняв цю шпильку, привезену якимось безіменним мандрівником із Гверддонау Ллон.

До міста повернулися вже за зірок — Карі ніг під собою не чув, але був дуже задоволений. Та зараз, щиро кажучи, його охопили сумніви, коли він побачив, як раптом смуток отінив обличчя Гвіар.

— Треба було обрати чорну? Ця губитиметься у волоссі...— обережно припустив він, сподіваючись, що малесенькі позначки, які прикрашали дрібничку, не означають насправді чогось зловісного. Він непогано розмовляв двома діалектами еллілон, проте старовинна писемність виявилася надто складною, щоб опанувати її мимохідь.

— Вона надзвичайна.

Скрутивши волосся в жмуток, Гвіар одразу ж скріпила його шпилькою, а потім знову торкнулася струн лютні. Жодних поцілунків на знак подяки — в її племені винагороджувати за дарунок вважалося поганим тоном.

— Я теж приготувала тобі подарунок. Та отримаєш його трохи згодом.

— Покладеш під ялинку... оскільки вона у нас тепер є? За звичаями Мідгарда?

Елліла похитала головою, взяла акорд, наступний...

— Природа подарунка сього є такою, що він може бути вручений лише особисто.

— Ти дражниш мене, алау, і жорстоко,— відгукнувся Карі Аденвом мовою її батьківщини.

«Алау» («лілії») — це була інша назва народу білих еллілів з острова Ейра. Та в устах чужинця вона звучала зухвало й дещо панібратськи. Чимало часу минуло, перш ніж вони достатньо зблизилися, аби Карі навчився розуміти такі тонкощі й відчув, що може іноді використовувати це слово.

— Богиня свідка, я не промовляю порожніх слів,— відповіла Гвіар тією самою говіркою.

Куточки губ її ворухнулися, вона вдарила по струнах і заспівала старий хіт Елвіса Преслі про підозри, які крають його серце щоразу, коли він чує освідчення в коханні. Пайк, почувши англійські слова, відвернувся

від бесіди і підсів до них, а коли пісня добігла кінця, попросив виконати на біс. Він покинув Мідґард на самому початку XX століття за християнським літочисленням і відтоді туди не повертався, пропустивши епоху рок-н-ролу.

Уже по півночі, коли посуд було прибрано зі столу й вимито, випито третій чайник чаю, а також другий глечик ширазького вина, брат Ієронім почав збиратися додому. Сержант узявся довести його: певна річ, на вулицях Дінас Вен нікому нічого не загрожувало — ані на Йоль, ані в лиховісну ніч Суовіна, ані будь-коли ще. І вже точно жодному з місцевих мешканців не спало б на думку щось такою мірою безглузде та жалюгідне, як злочин. Однак літній священник, не соромлячись, віддавав належне хмільному, а мороз тимчасом дужчав. Отже, заблукавши серед вигадливо переплетених провулків, поміж портиків, галерей і сходів, попросту можна було грішним ділом, змерзнувши до кісток, застудитися.

Проводжаючи їх, Карі помітив, що Гвіар кудись зникла — лютю її вже з годину як замовкла, а тепер вона сама, нікого не попередивши, втекла від товариства. Саннґрід, побачивши, як він розгублено озирається, указала очима в напрямку сходів на другий поверх.

Збігши нагору, Карі відчув подих крижаного протягу й одразу пройшов на балкон. Гвіар, закутавшись у плед, замислено вдивлялася в затягнуте хмарами нічне небо.

— Гей, ти що? Втомилася? Уже все, вважай...

— Ні...

— Ні?

— Не втомилася.

Вона помовчала, а потім тихо промовила:

— Карі... мені час іти.

— Що?

— З Білого Міста. З Дінас Вен.

До нього не відразу дійшов сенс почутого.

— Куди?

— У великий світ.

— Чому? Що сталося?

Він ошелешено витріщився на еллілу. Її слова були настільки несподівані, такі незрозумілі, що все навколо раптом здалося сном. Може, Карі Рах і справді закуняв біля каміна зі склянкою вина в руці, а інші наразі говорять півголосом, аби не розбудити його?

Але ж ні. Ні. Останнім місяцем йому раз у раз увижалося, що щось між ними не так. Щось насувається. Зараз він на якийсь час забув про це, заколисаний дружнім теплом свята, та все ж...

— Трапилося? — наче луна, відгукнулася Гвіар.— Нічого. Просто час настав.

— Тобі хтось щось сказав? Приніс вістки звідти... Іззовні?

Вона зітхнула, а Карі продовжив:

— Вибач, якщо я щось...

— Ні, ти тут ні до чого,— перепинила Гвіар, не давши договорити. Взагалі така звичка не була властива еллілі, тож Карі отетерів ще більше.

— Тоді чому?

Вона похитала головою та відповіла запитанням:

— Що ти знаєш про це місце? Хто побудував Дінас Вен?

— Це ж нікому невідомо. Кажуть, він був тут завжди.

— Сам про це що думаєш?

— Є чимало різних здогадок. Не знаю... Хто побудував? Еллільські сади, руни альфар, архітектура людей, акведуки трау, мегаліти Тег-і-Мун, мости... Узагалі чортзна-чий. Що тут казати? Ось навіщо побудували — це саме зрозуміло. Тут прихисток. Тиха гавань.

— Так, продовжуй.

— Що ще? Усім відомо: не кожен, перетинаючи Попільну долину, здатен побачити стіни Дінас Вен. Або прокласти курс до його порту. Лише тому відкривається він, хто чимало доріг пройшов, надто довго протистояв Темряві. Кожен, хто відшукав його,— хай би скільки років або століть було йому з роду — ветеран, «який бився словом і ділом, мечем і думкою, руйнівною зброєю та цілющою силою проти всього, що примножує страждання істот, здатних відчувати, думати, співпереживати».

— Я теж читала Манускрипт Вайди,— посміхнулася Гвіар.— Там багато чого ще є про «нескінченну безнадійну боротьбу, завдяки якій життя не припиняє рух свій». І нічого про те, для чого все ж існує місто.

— Щоб такі, як ти, могли нарешті знайти спокій.

— І такі, як ти.

— Мені завжди здавалося, що я сюди потрапив радше випадково. Не такий уже я і герой. Куди ж пак...

— Так чимало хто каже... Але послухай, є й інша історія. Старіша. Менш улюблена. Ходять чутки, що місто це насправді створене могутнім демоном з найтемніших глибин Безодні. Тисячоліттями він прагнув побудувати досконалу пастку — довічну гробницю для своїх ворогів. Але жодна перешкода не могла втримати найсильніших, наймудріших, найзатятіших і найнепохитніших — а до решти йому

було байдуже. І тоді він звів в'язницю, ґрати якої викувані зі спокою й умиротворення, прощення й забуття.

Вулиця під ними осяйнулася світлом. З відчинених дверей вивалилися, сміючись, Уркварт і Саннґрід. Піднявши очі, велетень побачив їх на балконі й підняв у привітанні лапу.

— Ми йдемо,— крикнула його супутниця.— Ні, не спускайтеся! Ми — вже все... щасливого завершення Йоля.

— І ясного світанку.

Карі з Гвіар помахали їм услід і мовчали, доки пара, виспівуючи жартівливі колядки, не зникла за рогом.

— То ти гадаєш, це пастка? — подав, нарешті, голос Карі.— Але звідси можна піти. Багато хто йде.

— Так... Досвід колишніх невдач підказав демонові жодним чином не перешкоджати будь-кому, хто бажає покинути місто. Адже всіляка перешкода лише спричинить опір. А сюди приходять ті, хто знається на боротьбі.

— Тоді який сенс? Не розумію...

— Усе просто. Переконавшись, що побудувати довічну в'язницю неможливо, демон радий уже й тому, що на якийсь час виводить своїх ворогів із гри. Тієї гри, що триває від початку Часів. На рік, два, не десять чи сто... Втім, сам він готовий використати кожну сприятливу мить, аби Темрява хоч трохи загускла.

— Ось воно як. І ти прагнеш повернутися до гри. Віддати свій борг? І кому? Казала ж, що люди заслужили всі армагеддони та апокаліпсиси. Усе те, що раз по раз зазнає світ.

— Так. Але деякі однак заслуговують на допомогу. Порятунок.

— Хто саме?

Карі замовк. Не можна... Треба бути обережнішим, торкаючись минулого будь-кого в цьому чудовому місті. Чужих мрій, прагнень, переконань і страхів. Відважні воїни, відчайдушні мандрівники, прозорливі чаклунки — у кожного, хто прийшов сюди Ззовні, на серці вистачає шрамів. Зачепає не до кінця загоєний — і вся розважливість, уся мудрість розтануть, немов дим. Той, хто спокійно зустрічав навіть смертельну небезпеку, може розлютитися або замкнутися в собі, ставши глухим до найлогічніших доводів, немов ображений підліток.

Люди придумали чимало назв цьому явищу: посттравматичний розлад, дияволи минулого... Карі траплялося вже, бовкнувши зайве, стикатися з подібним. І знов отримувати цей досвід він не хотів. Нехай у кожного в Дінас Вен достатньо витримки та волі, щоб не хапатися за зброю чи то жбурляти прокльонами в нападі гніву, та справа ж не в цьому. Завдавати болю теж боляче. Якщо ти сам не демон.

Щоправда, він завжди вважав, що Гвіар Ан Руат — Біла Тінь Білого Міста — інша. У її броні немає шпарин. Яку дурницю не вигадуй, вона, щонайбільше, схилить голову до плеча, мовчки гляне, іронічно примружачись, немов старша сестра на наївного брата. От і зараз спокійна. Може, трохи сумна, та й квит. Проте є й те, що ранить навіть найнезламніших. Не закривавлені обличчя переможених ворогів не дають заснути ночами в Дінас Вен. Не спогади про невситимий голод потвор Зовнішньої Тьми та нелюдськість імперій зла. Втрати — ось що породжує біль. Усі ті, хто саме був гідний порятунку, але не зумів врятуватися. Ті, чиї шляхи навіки розійшлися з твоїм.

Одного разу настає година, коли твердо вирішуєш: досить! Варто забути минуле та нікого близько до себе не підпускати в майбутньому. Проте щоразу не виходить...

— Мені час іти.

Карі похитав головою.

— Добре. Отже, вирушаємо. Тут гарненько, але, може, справді нуднувато...

— Ні. Мій час настав — не твій. Ти тут щасливий. І досі щасливий. Ніхто не повинен залишати Дінас Вен заради іншого. Бігти слідом, немов ручне звірятко.

— Знаєш, що для мене найкраще?

Він сподівався, що запитання не прозвучало надто злісно. Та і з чого б це? Адже він теж не має незагоєних шрамів. Жодних, хай йому грець, синдромів.

— Це кожному видно.

— Ось як. Думаєш, справа в місті. Що саме Дінас Вен робить мене щасливим.

Гвіар не відповіла — лише ледь знизала плечима.

— Тож таким є твій новорічний подарунок?

— Ні.— Вона трохи знітилася.— Зовсім ні. Я хотіла сказати тобі пізніше. Коли крига почне танути, кораблі вирушать із Крила чайки до Димних вод. Я вже з капітаном домовилася. Тож ще не зараз. Я не просто зараз іду. Якось... Не стрималася. Сама не знаю чому. Тепер ніч Йоля. Усяке трапляється цієї години.

«Йоль. Лише два місяці до льодоходу,— відсторонено подумав Карі.— Як же тут холодно. Так, я ж куртку не взяв...»

— А якщо я без будь-якого дозволу піду за тобою? Зв'яжеш і замкнеш у підвалі?

— Я зможу знайти засіб. Але не будемо сваритися, немов нетями.

— Так. Краще поводитися як дорослі люди. Або безтурботні елліли.

— Не такі вже ми безтурботні.

— А ми — не такі вже й зрілі. Навіть коли посивіємо.— Карі вдарив кулаком по перилах.— Добре...

— Тож згода?

— Ні, почекай.

Він замовк, збираючи думки докупи, квапливо шукаючи вихід. Нехай Карі Рах ніякий не герой, проте шлях його до Дінас Вен не був укритий пелюстками троянд. Бували часи сталі, крові, омани. І страху.

Елліли мислять інакше, ніж смертні. Їм ніколи не хочеться «звичайного людського щастя» — «звичайного тваринного щастя», як казала Гвіар з усмішкою, коли йшлося про вподобання мешканців Мідгарду. Не хочеться ситого спокою, злегка присмаченого почуттям переваги над іншими. Але їхня мінливість, про яку на землі складають легенди, їхня запальність насправді народжені не легковажністю чи короткою пам'яттю, а спричинені тим, чого людині несила розпізнати. Або вона просто не бажає зрозуміти.

І є речі, яким народ цей зберігає вірність, навіть перед лицем неминучого знищення.

— Послухай-но.— Спогади наринули так раптово, що серце збилося з ритму. Тепер Карі знав, як йому бути, і знання це сповнило його душу острахом і п'янкою легкістю, наче перед стрибком зі скелі з крилами-фантомами за плечима.— Пам'ятаєш, за рік... трохи менше після того, як ми познайомилися... Коли зустрілися на Фестивалі Іскор, ти запропонувала зіграти в обмін бажаннями?

Сріблясті брови зішлися, бліді губи стулилися в тонку тверду лінію, і Гвіар кивнула.

— Правила прості: двоє загадують одне одному бажання. Утім, є тут одна хитрість. Щойно погодився, зобов'язаний виконати всі. Навіть якщо тобі скажуть убити себе. Або вчинити щось незрівнянно гірше. Тому що справжній сенс гри... у чому ж?

— У вірі,— тихо відповіла елліла.— Завжди можна відмовитися грати. Це не завдасть жодної шкоди твоїй честі. Але той, інший, знатиме, що

ти не віриш йому безоглядно. Його прихильності. Його розумінню тебе.

— Точно. Що ти загадала?

— Щоб ти пригостив мене медом у «Трьох арках». Ти казав, що любиш висоту. А цей шинок — на уступі Полярної скелі...

— Правильно. А що загадав я?

Вона напружилася і, сама того не помічаючи, зробила пів кроку назад правою ногою, трохи зігнувши коліна: тіло проти волі своєї господині готувалося до сутички.

— Ти сказав, що бажання залишається за тобою. Що загадаєш його пізніше.

— І відтоді воно чекає свого часу. Строку давності немає.

— Ні.

Карі зітхнув.

— Що ж, тоді... Як там кажуть? «Слово дано й обіцянку нині буде виконано...»

Вона рвучко підняла руку так, що плед упав на засніжені дошки балконної підлоги, і звела на співрозмовника пильний незмигний «погляд василіска». Очі її були такі світлі й прозорі, що в оманливому світлі вуличних ліхтарів здавалися незрячими. У багатьох людей, напевно, зараз би кров зледеніла, проте Карі переповнювали інші почуття.

— Зачекай.— У її голосі, як і до того, не було погрози або гніву, та все ж такою він раніше її не бачив... А раптом і справді є щось у чутках про Білу відьму, яка піднімала мерців і кидала виклик чудовиськам-Хеґалу, відважно граючи, наче на струнах лютні, з основоположними силами світу? — Послухай, можна загадати що завгодно. Ти розсудив правильно: хай смерть або ланцюги — я все

КУПИТИ